

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat KURUM** tarafından Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Murat ÇEPNİ

İzmir Milletvekili

Avrupa İstatistik Ofisi (Eurostat) verilerine göre, Türkiye, Avrupa'dan en çok plastik atık ithal eden ülkedir. Çin'in 2018 yılında plastik atık alımını yasaklamasının ardından, Avrupa'nın atık ihraç ettiği ülkeler listesinde ilk sıraya çıkmıştır. Avrupa ülkelerinden Türkiye'ye gönderilen plastik atıkların miktarı 2004 yılından bu yana 196 kat artmıştır. Avrupa'dan 2020 yılında 656.960 ton plastik atık ithal edilmiştir. Bu atıkların 209.642 tonu sadece İngiltere'den gelmiştir. İthal edilen plastik atığın yüzde 60-70'ini geri dönüşümle hammaddeye çevirmekte, kalan dönüşümü imkansız plastiği ise kontrolsüzce çevreye atılmakta ya da yönetmeliklere aykırı şekilde yakılarak bertaraf edilmektedir.

Greenpeace, 15-16 Nisan 2021 tarihinde, içeriği belirsiz ve kontamine olmuş plastiğin çevreye dökülmesinin ve açıkta yakılmasının, insan ve çevre sağlığı üzerindeki etkisini ortaya koymak amacıyla; Adana il sınırları içerisinde, çoğunluğu İngiltere ve Avrupa Birliği ülkelerinden ithal edilen plastik atıkların yasa dışı olarak dökülerek, açıkta yakıldığı 5 farklı lokasyondan; Çukurova/Karahan, Seyhan/Kuyumcular ve Yüreğir/İncirlik (2 atık bölgesi) toprak, kül, su ve nehir dibi çamuru örneklerini Greenpeace Araştırma Laboratuvarı'nda incelenmiş ve plastik atıkların zehir saçtıklarını, havaya, toprağa ve su varlıklarına telafisi imkansız zararlar verdiği ortaya koymuştur. Toprak ölçümlerinde, kirlenmemiş toprağa göre 400.000 kat fazla kimyasal tespit edilmiştir. Numuneler, tespit edilen zehirli organik kimyasalların yanı sıra yüksek konsantrasyonlarda çeşitli metal ve metaloidleri de içermektedir.

Toprak ve kül örneklerinde, kanser gibi ciddi sağlık problemleri yarattığı bilinen ve vücutta birikerek uzun vadede bir çok hastalığa neden olan klorlu dioksin ve furanlara yüksek düzeylerde rastlanmıştır. İncelenen lokasyonlarda tespit edilen dioksin ve furan miktarları şimdiye kadar Türkiye'de toprakta tespit edilen en yüksek düzeydedir.

Bu organik kirleticiler, toprakta uzun süre kalmakta, yerüstü ve yeraltı su varlıklarında doğrudan ve dolaylı olarak kirlilik yaratmaktadır. Bu kirliliklerin flora, mikroorganizmalar

dahil fauna ve insanlar üzerinde tehlikeli etkiler yaratma potansiyeli söz konusudur. Kurşunun kanda bilinen hiçbir güvenli düzeyi olmayıp maruz kalan insanlarda zihinsel engelliliğe neden olduğu bilinmektedir.

Numunelerde tespit edilen klorlu dioksin ve furanlar (poliklorlu dioksinler ve furanlar: PCDD/F'ler), ağır metaller, poliklorlu bifeniller (PCB'ler), polisiklik aromatik hidrokarbonlar (PAH'lar), bazı uçucu organik bileşikler ve bazı alev geciktiriciler zehirli kimyasallardır. Bilimsel araştırmalarda, bu kirleticilerin kanserden, akciğer hastalıklarına pek çok ciddi sağlık sorununa neden olduğu ve sinir sistemini etkilediği tespit edilmiştir. Halkın, Anayasada tanımlanan sağlıklı ve dengeli çevrede yaşama ve yaşam hakkının korunması için Adana'da plastik atıkların yönetmeliklere uygun olmadan depolanması ve yakılması sonucu ortaya çıkan zehirli kimyasallar ve ağır metallerin neden olduğu çevre ve halk sağlığı sorunlarına bir an önce etkin çözümler üretilmelidir.

Bu bağlamda:

- 1- Greenpeace araştırmaları sonucu; Çukurova/Karahan, Seyhan/Kuyumcular ve Yüreğir/İncirlik çöp döküm ve açıkta yakım alanlarından alınan atık plastik parçalara ait numunelerin çok çeşitli zehirli organik kimyasalların yanı sıra, nispeten yüksek konsantrasyonlarda çeşitli metal ve metaloidleri içerdiğinin tespit edildiği Bakanlığınızın bilgisi dahilinde midir? Bu alanlarda Bakanlığınız gerekli inceleme ve araştırmaları yapacak mıdır? Araştırma sonuçları kamuoyu ile paylaşılacak mıdır?
- 2- Adana ili sınırlarında atık plastikler ve atıkların yanması ile oluşan küller bertaraf edilmekte midir? Atıkların bertaraf işlemleri çevreye ve halk sağlığına zarar vermeden yapılmakta mıdır?
- 3- Adana ilinde temizlenmeyen atıkların ve küllerin; rüzgar, güneş ve yağışların etkisi ile toprağa ve su varlıklarına vereceği zararlar tespit edilmiş midir?
- 4- Plastik atıkların Adana'ya yasa dışı yollarla getirildiği ve yakıldığı iddiaları araştırılmış mıdır? Kaçak olarak plastik atık yakan işletmeler tespit edilmiş midir? Bu işletmelere ne gibi yaptırımlar uygulanmaktadır?
- 5- Plastik atıkların Adana'ya kaçak olarak getirilmesi ve yakılmasında görevini ihmal eden kamu görevlileri için soruşturma başlatılmış mıdır?
- 6- İngiltere'den Türkiye'ye ihraç edilen plastik atık miktarı 2021 yılında getirilen atık ithalatına ilişkin kısıtlamaya rağmen neden 10 kata yakın bir oranda artmıştır?

5908

7- Resmi kayıtlara göre, Adana'ya kaç ton plastik atık getirilmiştir? Bunların kaç tonu geri dönüşüme tabi olmuştur? Dönüştürülemeyen plastik atıklar takip edilmekte midir?

8- Plastik atıkların ve küllerin çevreye, tarım alanlarına, su varlıklarına ve halk sağlığına verdiği zararlar konusunda Adana halkı bilgilendirilmiş midir? Bu konuda Tarım ve Orman Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı ile işbirliği yapılmakta mıdır?

9- Halkın sağlıklı ve dengeli çevrede yaşama hakkı için, plastik atıkların neden olduğu zehirli kimyasalların toprağa, havaya, su varlıklarına vereceği zararların engellenmesi amacıyla plastik atık ithalatını yasaklamak için çalışmanız var mıdır?

10- Türkiye genelinde Adana'da olduğu gibi plastik atıkların yasa dışı yollarla depolandığı, yakıldığı başka alanlar tespit edilmiş midir? Bu konuda ne gibi çalışmalarınız vardır?